

Asianro IIS/91/11.01.00.01/2025

28 § Ympäristölupa eläinsuojalle, Maatila Jääskeläinen Petri ja Tarja, Pielavesi

Ylä-Savon ympäristölautakunta 27.3.2025 § 28

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon ympäristölautakunta myöntää Maatila Jääskeläinen Petrille ja Tarjalle ympäristönsuojelulain 29 a §:n mukaisen ympäristöluvan eläinsuojan toimintaan Pielaveden kunnan Vaaraslahden kylässä tiloilla Kiviaho (595-431-4-2) ja Haka-aho (595-431-4-45) liitteen 1 mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Tiina Hujanen, p. 040 017 3345

Tilalle on tarkoitus rakentaa uusi eläinsuoja 277 lypsylehmälle ja tuorerehusiilot säilörehun varastointiin. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2026. Nuorkarjan kasvatus tulee tapahtumaan vuokratiloissa yli 7 kilometrin etäisyydellä eläinsuojasta.

Lanta kuljetetaan etälietesäiliöihin sekä osa biokaasulaitokselle Kiuruvedelle. Biokaasulaitokselta palautuva rejektiliete kuljetetaan suoraan etälietesäiliöihin. Etälietesäiliöitä rakennetaan neljä kappaletta (teräsbetoni, 2500 m3), lietesäiliöiden yhteistilavuus on 10 000 m3.

Muutoksenhaku

13. Hallintovalitus Vaasan hallinto-oikeudelle

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Maatila Jääskeläinen Petri ja Tarja
Pohjois-Savon ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Pohjois-Savon ELY -keskus, Maaseutuelinkeinot-vastuualue
Pielaveden kunnanhallitus
Pielaveden kunnan rakennusvalvontaviranomainen

Iisalmen kaupunki
p. 017 272 31
kirjaamo@iisalmi.fi,
etunimi.sukunimi@iisalmi.fi

Pielaveden kunnan terveydensuojeluviranomainen
Pohjois-Savon pelastuslaitos
Ympäristönsuojelun tehtäväalue/Pielaveden toimipiste

Liitteet

Ympäristölupa

Oheisaineisto

Sijaintikartta

MUUTOKSENHAKU

Lainvoimaisuus

Päätöksen antopäivä 7.4.2025

Kuulutuksen julkaisupäivä 7.4.2025

Valitusaika päättyy 14.5.2025

Päätös on lainvoimainen 15.5.2025, jos päätökseen ei haeta muutosta.

Pöytäkirja nähtävänä

Pöytäkirja on laitettu nähtäville 28.3.2025 Iisalmen kaupungin verkkosivuille
<http://julkaisu.iisalmi.fi>

Tiedoksianto

Asianosaiset: Maatila Jääskeläinen Petri ja Tarja

✉ Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä: 1.4.2025

Vastaanottajat: Maatila Jääskeläinen Petri ja Tarja, Pohjois-Savon ELY-keskus,
Pielaveden kunnanhallitus, Rakennusvalvonta, Pielavesi,
Terveystieteiden tutkimuskeskus, Pielavesi, Pohjois-Savon
pelastuslaitos, Iisalmen kaupunki, ympäristönsuojelu

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 1 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

Ympäristölupa eläinsuojalle, Maatila Jääskeläinen Petri ja Tarja, Pielavesi

Valmistelija: ympäristönsuojelutarkastaja Tiina Hujanen, puh. 0400 173 345

1. ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain 29 a §:n mukaisesta ympäristöluvasta eläinsuojan toimintaan

Hakemus koskee eläinsuojan toimintaa Pielaveden kunnan Vaaraslahden kylässä tilalla Kiviaho (595-431-4-2) ja Haka-aho (595-431-4-45), Pielavesi

2. HAKIJA

Maatila Jääskeläinen Petri ja Tarja
Hirvijärventie 119
72710 Vaaraslahti

Yhteyshenkilönä toimii Petri Jääskeläinen, puhelin 0400 371 178, sähköposti tarjajaaskelainen(at)outlook.com

Liike- ja yhteisötunnus: 2606476-6

Tilatunnus: 595238375

Eläinsuoja sijaitsee osoitteessa Kyyhkyskyläntie 315, 72710 VAARASLAHTI

Eläinsuojan karttakoordinaatit I: 483893 P: 7029685 (ETRS-TM35FIN).

Tilan Kiviaho omistaa hakija ja Haka-aho-tilasta on vuokrattu määräala.

3. HAKEMUKSEN KÄSITTELEMISEN PERUSTE JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Lain ympäristönsuojelulain muuttamisesta (1166/2018) liitteen 4 kohdan 5) mukaan eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 50 ja alle 300 lypsylehmälle, on ilmoitusvelvollinen.

Valtioneuvoston asetuksen ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019) mukaan eläinsuoja, jonka eläinyksikkömäärä on 2992 ja eläinsuojan yhteyteen ei rakenneta lantalaa, vähimmäisetäisyys häiriintyviin kohteisiin on 150 metriä. Lähin häiriintyvä kohde on naapurin asuinrakennus 50 metrin etäisyydellä. Näin ollen asiaa ei voida ratkaista ilmoitusmenetelystä, vaan asia käsitellään ympäristöluvalla ympäristönsuojelulain 29 a §:n mukaisesti, koska toiminnasta voi tulla Naapuruussuhdelain (26/1920) 17 §:n mukaista haittaa.

Eläinsuoja, eläinsuojan laajennusosa ja ympärivuotisesti ulkona kasvatettavien eläinten säänsuoja on sijoitettava vähintään 50 metrin etäisyydelle vesistöstä.

Ympäristönsuojelulain (527/2014, muutos 1166/2018) 22 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee hakemuksen.

Pielaveden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Ylä-Savon ympäristölautakunta.

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 2 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

4. HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Hakemus on tullut vireille 13.1.2025.

5. ALUEEN KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖOLOSUHTEET

Suunniteltu eläinsuoja sijaitsee Pielaveden kunnan Pohjoisosan rantayleiskaavan alueella (Pielaveden kunnanvaltuusto 17.4.2023). Kaavassa alueella on merkinnät ME (Kotieläintalouden suuryksikön alue), MT (Maatalousvaltainen alue) ja M (Maa- ja metsätalousvaltainen alue).

Pohjois-Savossa on voimassa kolme maakuntakaavaa: Kuopion seudun maakuntakaava (2008) Siilinjärven Yaran T/Ek 13.800 ja T/kem 13.803 merkintöjen osalta, Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaihe (2019) päivityksin sekä Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaihe (2025). Lähin merkintä Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 on noin 970 metrin päässä merkintä SL 25.548 Hirvijärven lehto (Natura-alue, lehtojen suojeluohjelma).

Eläinsuoja sijoittuu maatalousvaltaiselle haja-asutusalueelle Vaaraslahden kylään, noin 18 kilometriä Pielaveden keskustasta luoteeseen. Eläinsuoja ei sijaitse luokitellulla pohjavesi-alueella. Tilan alueella ei ole arvokkaita luonto- tai maisemakohteita. Lähellä ei ole luonnosuojealueita tai Natura-kohteita.

Eläinsuoja sijaitsee noin 830 metrin etäisyydellä Hirvijärvestä (14.744.1.001), joka on Kymijoen vesistön Hirvijoen valuma-alueella (14.744). Hirvijärven ekologinen tila on tyydyttävä.

Lähin naapuri on noin 50 metrin etäisyydellä tulevasta eläinsuojasta oleva toisen hakijan vanhempien asuinrakennus. Muut lähimmät kiinteistöt sijaitsevat eläinsuojasta 220 - 260 metrin etäisyydellä.

6. TOIMINNAN KUVAUS

Eläinsuojan tuotantosuunta on maidontuotanto. Tilalle on tarkoitus rakentaa uusi eläinsuoja 277 lypsylehmälle ja tuorerehusiilot säilörehun varastointiin. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2026. Nuorkarjan kasvatusta tulee tapahtumaan vuokratiloissa yli 7 kilometrin etäisyydellä eläinsuojasta.

Eläinsuoja on pääosin lietelantajärjestelmällä. Lietettä syntyy 274 lypsylehmällä laskennallisesti 12 kuukauden aikana 6987 m³. Liete pumpataan viereisen kiinteistön liete-kaivoon, josta lantaa kuljetetaan etälietesäiliöihin sekä osa biokaasulaitokselle Kiuruvedelle. Biokaasulaitokselta palautuva rejektiliete kuljetetaan suoraan etälietesäiliöihin. Etälietesäiliöitä rakennetaan neljä kappaletta (teräsbetoni, 2500 m³), lietesäiliöiden yhteistilavuus on 10 000 m³. Lietelantaa, sadevesiä, puristenesteitä ja maitohuoneen pesuvesiä ym. syntyy laskennallisesti 12 kuukauden aikana 9841 m³. Etälietesäiliöt sijaitsevat noin 15 km säteellä tilakeskuksesta, etäisyydet säiliöihin ovat 14 km, 6 km, 5 km ja 2 km. Poikimakarsinassa kuivitetun alueen pinta-ala on 108 m². Tämä alue on 60 cm syvä lantakäytävästä ja tyhjennetään 2 kertaa vuodessa. Näin ollen kuivalantaa syntyy poikimakarsinasta 129.6 m³ 12 kuukauden aikana. Lisäksi poikineille lehmille (3 kpl) on 53 m²:n kestokuivikekarsina. Kuivikkeena käytetään turvetta, kutteria ja olkea. Laskennallisesti kuivikelantaa syntyy 12 kuukauden aikana

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 3 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

kestokuivikekarsinassa 86 m³. Kuivalantaa syntyy laskennallisesti yhteensä 215,4 m³ 12 kuukauden aikana. Kuivalannalle on vuokrattu viereiseltä kiinteistöltä kaksi kuivalantaa (245 m³ ja 180 m³), kuivalantaloiden tilavuus on yhteensä 425 m³. Laskennallisesti tilalla on riittävästi lannanvarastointitilavuutta 277 lypsylehmälle.

Eläinsuojan lantaa käytetään osittain biokaasun tuotantoon, joka tehostaa myös lannan käyttöä pellolla ravinteeksi. Liete ja rejektiliete levitetään peltoon sijoittamalla multaimella. Laskennallinen lannanlevitysalan tarve 277 lypsylehmälle on 213,08 ha. Eläinsuojan käytössä on tällä hetkellä lannanlevitysalaa 292,06 ha. Lannanlevitysala on laskennallisesti riittävä 277 lypsylehmälle.

Lannan levitys tapahtuu pääosin (60%) viikkojen 19 – 27 aikana. Pilaantuneet rehut levitetään lannoitteeksi pelloille kuivalantalan kautta.

Umpilehmiä laidunnetaan 4 ha:n alalla 3 kuukautta vuodessa. Laidun ei rajoitu vesistöön. Laitumella ei ole pysyvää ruokintapaikkaa. Laitumella on siirrettävä ruokintapaikka. Eläimet juovat siirrettävästä juoma-altaasta.

Rehua tehdään esikuivattuna laakasiiloihin 6000 tonnia vuodessa. Puristenesteet johdetaan laakasiiloista umpikaivoon ja sieltä edelleen lietesäiliöön. Puristeneste käytetään lietteen mukana pellolla lannoitteena. Rehun säilöntään käytetään biologista säilöntäainetta (maitohappobakteerit), jotka varastoidaan lämpimässä varastossa.

Vesi tulee Laukkalan seudun vesiosuuskunnan vesijohtoverkostosta. Vedenkulutus on noin 35 m³/vrk. Kriisitilanteissa vesi saadaan viereisellä tilalla olevasta lähteestä.

Tilalla ei ole polttoainesäiliöitä. Muut öljytuotteet 50 l/a säilytetään lämpimässä varastotilassa. Lannoitteet 10 t/vuodessa säilytetään kiinteällä valetulla lattialla varastotilassa. Kasvinsuojeluaineet 80 l/vuodessa säilytetään kiinteällä valetulla lattialla lämpimässä varastossa. Eläinten lääkkeet 10 l/vuodessa säilytetään lukitussa lääkekaapissa. Kylmässä säilytettävillä lääkkeillä on oma jääkaappi. Eläinsuojassa käytettävät pesuaineet n. 500 l/vuodessa ja desinfiointiaineet n. 50 l/vuodessa säilytetään lämpimässä varastossa, jossa on viemäröinti.

Tilalla muodostuu sekajätettä 200 kg/a (jäteastia, Ylä-Savon Jätehuolto), maatalousmuoveja 2000 kg/a (betonialusta, Suomen Maatalousmuovien Kierrätys Oy), jäteöljyt 200 l/a (kontissa kiinteäpohjaisessa varastossa, Lassila ja Tikanoja Oyj), muut öljyiset jätteet 50 kg/a (astia kiinteäpohjainen varasto, Ylä-Savon Jätehuolto Oy ja Fortum Waste Solutions keräys), liuotinjäte 5 kg/a (astia kiinteäpohjainen varasto, Ylä-Savon Jätehuolto Oy ja Fortum Waste Solutions keräys, akut ja paristot 50 kg/a (kiinteäpohjainen varasto, Ylä-Savon Jätehuolto Oy ja Fortum Waste Solutions keräys). Pilaantunut rehu 40 t/a varastoidaan kuivalantalaan ja hyödynnetään lannoitteena pelloilla. Kuolleet eläimet 10 kpl/vuodessa varastoidaan peitettyinä tiiviillä alustalla siihen asti, että ne noudetaan raatokeräilyyn Honkajoelle.

Maituhuoneen pesuvesiä ja muita jätevesiä tulee eläinsuojasta yhteensä noin 1520 m³ vuodessa. Nämä jätevedet johdetaan lietesäiliöön. Eläinsuojan WC-vedet 2m³ vuodessa johdetaan pienpuhdistamoon.

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 4 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

Hakija on arvioinut, että eläinsuoja ei tule kovinkaan suuresti lisäämään hajuhaittaa alueella, sillä lähellä on jo toinen eläinsuoja. Lietteiden varastointimäärä ei alueella lisääntynyt. Myöskään meluhaittaa ei alueella olennaisesti lisääntynyt kuin hieman lisääntyneen konetyön vuoksi. Ravinnekuormitusta vähennetään käyttämällä lietteidenlevityksessä multaajaa.

Hakija on esittänyt toiminnan ympäristötarkkailun osalta, että eläinsuojarakennuksen ja lantavarojen kuntoa tarkkaillaan sekä seurataan jätevesijärjestelmän toimivuutta.

Hakija on arvioinut toimintaan liittyviä riskejä ja niihin varautumista seuraavasti:

- Tilalle laaditaan pelastussuunnitelma. Tilalla työskenteleville järjestetään ensiapukoulutus. Työntekijät ohjeistetaan riskitilanteiden varalle.

- Tulipalojen ehkäisy: rakentamisessa käytetään paloturvallisia rakennusmateriaaleja, sähkötekniikan turvallisuus, valvonta, siisteys, paloarkojen tarvikkeiden oikea varastointi, automaattinen palovaroitinjärjestelmä, huolto ja testaus säännöllisesti

- Tulipalon hallinta: valaistu pelastustaulu tilalle tullessa, riittävästi hätäuloskäyntejä, alkusammutuskalustoa riittävästi, selvät toimintaohjeet ja palo-osastointi

- Vuotojen ennaltaehkäisy: rakentamisessa käytetään vain hyväksytyjä rakennusmateriaaleja, riittävät tukimassat säiliöiden ympärillä, pellolle levityksen jälkeen välitön multaus, tehdään säiliöiden ja lieteputkujen vuosittaiset kuntotarkastukset, tiedot kirjataan ylös vihkoon, seurataan rakenteiden kuntoa lietteensiirtojen yhteydessä, riittävä lietevarastoiden tilavuus

- Vuotojen hallinta: estetään lietteiden valuminen vesistöihin käyttämällä turvetta, estetään lietteiden valuminen ympäristöön maavallilla

- Yksittäiset onnettomuudet: eläinten raadot säilytetään peitettynä betonilaatalla ennen siirtoa Honkajoelle

- Suuronnettomuudet: raatojen säilytys tiiviillä ja tasaisella maaperällä, josta pikainen siirto Honkajoelle

- Tautiepidemioiden ennaltaehkäisy: rajoitetaan ulkopuolisten vierailijoiden liikkumista eläintiloissa, toimiva tautisulku, käytetään tarkastettuja ja testattuja tuotteita, ennaltaehkäisevä desinfiointi, lintujen torjunta karkoittimella/kaasutykillä, rotta- ja hiirikantojen hallinta myrkyttämällä/loukuilla, ei ulkopuolisia eläinkontakteja esim. karja-auton välityksellä, tilalta lähtevien eläinten kuljettaminen kauemmaksi eläinsuojasta

- Tautiepidemian hallinta: noudatetaan viranomaisten ohjeita tautiepidemioiden sattuessa, tiedotetaan epidemiasta vierailijoille (vain välttämättömät vierailijat), desinfiointi ohjeiden mukaan, saastuneen lietteen käsittely viranomaisten ohjeiden mukaan

- Veden käytössä on varauduttu kahteen järjestelmään. Viereisellä kiinteistöllä on lähde, jonka vesi on hyvälaatuista ja sitä on riittävästi. Ympäristöonnettomuuden tms. sattuessa tai jos vesi ei täytä elintarvikkeelle asetettuja vaatimuksia, voidaan käyttää Laukkalan vesiosuuskunnan vettä tai päinvastoin.

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 5 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

- Sähkön saanti pyritty turvaamaan omalla täysautomaattisella varavoimajärjestelmällä, joka turvaa tuotantotilojen sähkön saannin.

- Tuotantotiloihin tulee automaattiset hälytysjärjestelmät ja kameravalvonta. Tietoverkko-yhteydet tullaan suojamaan virustorjuntaohjelmalla tms. tietovuotojen ehkäisemiseksi.

Liikenteen osalta hakija on esittänyt, että maidon nouto on eläinsuojalta joka toinen päivä, teolliset rehut tuodaan eläinsuojalle 6 kertaa kuukaudessa ja lannansiirtoa eläinsuojalta tehdään ympäri vuoden suurina tehokkaina kertaerinä.

Hakija on arvioinut, että parasta käyttökelpoista tekniikkaa tilalla on, että eläinsuojan lantaa käytetään biokaasun tuotantoon, joka tehostaa myös lannan käyttöä pellolla ravinteeksi. Kaikki lietelanta johdetaan jo kiinteistöllä olevaan lietesäiliöön, josta osa lietteestä kuljetetaan Kiuruveden biokaasulaitokselle. Biokaasulaitos toimittaa käsitellyn lietteen suoraan etäpeltolohkojen läheisyydessä oleviin etälietesäiliöihin. Liete levitetään peltoon sijoittamalla nykyaikaisella tukiehdot täyttävällä multaimella. Eläinsuojaan tulee nykyaikaiset energiatehokkaat valaisimet ja laitteet.

7. HAKEMUKSEN KÄSITTELY

7.1 Kuulutus

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Pielaveden kunnan ja Iisalmen kaupungin sähköisillä ilmoitustauluilla 22.1. – 28.2.2025. Hakemuskuulutus on julkaistu Pielavesi – Keitele -lehdessä 22.1.2025. Kuulutuksesta on lisäksi annettu tieto postitse kirjeellä 20.1.2025 niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee (eläinsuojan vaikutusalue 500 m).

7.2 Lausunnot

Hakemuksesta pyydettiin lausunto 20.1.2025 ympäristönsuojelulain 42 § kohdan 2) mukaisesti sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen on 26.2.2025 saapuneessa lausunnossaan todennut muun muassa seuraavaa:

”Kunnan terveydensuojeluviranomaisen näkökulmasta eläinsuojan, lietesäiliöiden, kuljetusreittien ja laidun- ja viljelysmaiden vaikutuspiirissä sijaitseviin talousvesikaivoihin, lähteisiin, puroihin ja vesistöihin sekä vesistöihin johtaviin avo-ojiin tulee jättää riittävät suojaetäisyydet, jotta ei pilata vesistöjen vesiä ja mahdollisten lähistöllä olevien lähteiden vettä, yksityistalouksien talousvesikaivojen talousveden laatua ja näin aiheuteta terveyshaittaa veden välityksellä. Talousvedenlaadun tulee täyttää Sosiaali- ja terveysministeriön (STMa 401/2001) asetetut laatuvaatimukset ja -tavoitteet.

Vesistöjen ja avo-ojien sijainnista laitumiin ja peltoalueisiin nähden tulee ottaa huomioon alueen alapuolisen vesistön uimaveden (*sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta STMa 354/2008*) sekä elintarvikkeiden pintakasteluun käytettävän veden laatu (*maa- ja metsätalousministeriön asetus alkutuo-tannolle elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi asetettavista vaatimuksista MMMa*,

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 6 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

134/2006). Vesien tulee pysyä asetusten mukaiset laatusuositukset ja – vaatimukset täyttävänä.

Lannoitteena käytettävän lannan aiheuttama haju- ja terveyshaitta, vesistöjen kuormitus ja pohjaveden pilaantumisriski tulee minimoida parhaalla käytössä olevalla tekniikalla. Ympäristökeskusten laatiman Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitosuunnitelman vuosiksi 2022-2027 laadittujen tavoitteiden toteutuminen tulee saavuttaa. Peltojen ja laidunten lannoitus tulee tehdä sulaan maahan. Kaikkiin mahdollisesti saastuviin kohteisiin tulee jättää riittävät suojaetäisyydet.

Tuotannosta aiheutuvasta liikenteestä lähiasutukselle mahdollisesti aiheutuvaa terveydellistä haittaa aiheuttavat toiminnot ja päästöt tulee tehdä siten, että haitta saadaan mahdollisimman vähäiseksi ja lyhytkestoiseksi. Toiminta-aika tulisi valita siten, että pöly, melu ja haju eivät kulkeudu asutukseen päin. Toiminta-alueella syntyvä melu ei saa ylittää VNp 993/1992 mukaisia yleisiä melutason ohjearvoja lähimmänkään asutuksen piirissä.

Tuotannossa ja toiminnassa mahdollisesti sattuneiden vahinkojen varalle täytyy varautua kartoittamaan ja selvittämään vahingon suuruus ja mahdolliset terveyshaitat esim. lietelantavaunun kaatuessa kuljetuksen aikana lähteen, talousvesikaivon, avo-ojan tai puron viereen.

Toiminnanharjoittaja on velvollinen huolehtimaan, ettei hänen toimintansa lisää haitta-eläinkantaa alueella. Haittaeläinten pääsy ravinnonlähteisiin ja pesiminen rakenteissa tulee estää. Rakenteiden ja laitteiden on oltava helposti puhdistettavia ja desinfioitavia.

Navettasuunnittelussa ja -rakentamisessa tulee yleisesti ottaa huomioon eläinten hyvinvointilain 693/2023 ja Valtioneuvoston asetuksen VNn 592/2010 ja 1162/2023 määräykset nautojen hyvinvoinnista. Lisäksi on otettava huomioon Maa- ja metsätalousministeriön asetus 610/2023 tuettua rakentamista koskevista lypsykarjarakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista.

Toimijan on huolehdittava siitä, että alkutuotantopaikka ja siellä tapahtuva toiminta täyttää lainsäädännön vaatimukset ja mahdollistaa turvallisen ja hygieenisen elintarviketuotannon. Toiminnassa on otettava huomioon myös eläintautien ja epidemioiden leviämisen estämisestä ja eläinperäisen jätteen ja riskiaineksen käsittelystä kulloinkin voimassa olevat lait, ohjeet ja määräykset. Lisäksi tulee ottaa huomioon, mitä edellytetään poikkeustilanteisiin sekä eläinten hyvinvoinnin ja tuotannon kannalta kriittisten resurssien jakeluhäiriöihin varautumisesta.

Maidon, rehun, eläinten ja lannan kulkureittien tulee olla erilliset, eivätkä ne saisi ristettyä rakennuksen sisällä tai piha-alueella. Raatojen säilytystä varten piha-alueella on hyvä olla kiinteäpohjainen erillinen alue, jossa raadot on mahdollista säilyttää peiteltyinä ja erillään rehun ja maidon kulkureiteistä. Tämä alue olisi hyvä olla merkittynä myös karttapohjaan samoin kuin piha-alueen kulkureitit ja kulkusuunnat. Lypsykarjarakennuksessa on tuetun rakentamisen ehtojen mukaisesti oltava erillisellä sisäänkäynnillä varustettu tautisulku (piirretty pohjapiirustukseen). Tautisulun suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota tilan toiminnallisuuteen, jotta tila on mahdollista pitää siistinä ja välttää tavaroiden, varusteiden, henkilöiden ja ilmajen välityksellä leviävien eläintautien leviämistä ulkoapäin navettaan ja myös navetasta ulos.

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 7 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

Ympäristölupahakemuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella navetan arvioitu käyttöveden tarve olisi $20 \text{ m}^3/\text{vrk}$, vastaavasti on arvioitu lietesäiliöihin johdettavan jäteveden kokonaismääräksi $1520 \text{ m}^3/\text{v}$ ja pienpuhdistamoon johdettavan jäteveden määräksi $2 \text{ m}^3/\text{v}$, mikä vastaisi $4,17 \text{ m}^3/\text{vrk}$ jätevettä. Tämän perusteella lehmien käyttöön tulevan juomaveden määräksi on arvioitu enintään $15,8 \text{ m}^3/\text{vrk}$, mikä ilmoitetulla eläinmäärällä (277 kpl) vastaisi n. $57 \text{ l}/\text{vrk}$. Aikuinen lypsylehmä tarvitsee maidontuotannossa ollessaan n. 100–200 l juomavettä vuorokaudessa maidontuotannon määrästä ja mm ympäristön lämpötilasta riippuen. Tämän perusteella ympäristölupahakemuksessa kuluvan käyttöveden määrä on aliarvioitu, todellinen vedentarve tilalla harjoitettavassa tuotannossa tulee olemaan hakemuksessa arvioitua suurempi.

Hakemuksen liitteenä olevassa navetan pohjapiirustuksessa ei ole merkitty eläinten juomaltaiden tai kuppien määriä tai paikkoja. Navetan suunnittelussa on otettava huomioon nykyinen eläinten hyvinvointilaki, joka edellyttää jatkuvaa vedensaantia kaikille eläinryhmille. Vesialtaiden ja kuppien määrät tulee mitoittaa lakien ja määräysten mukaisiksi.

Hakemuksessa todetaan olevan ristiriita ilmoitetun kuivalannan määrän osalta. Hakemuksen mukaan kuivitetun alueen pinta-ala on yhteensä 161 m^2 , kuivikesyvyudeksi on ilmoitettu $0,6 \text{ cm}$ ja tyhjennysväli 2 kertaa vuodessa. Hakemuksessa olevan navetan pohjapiirustuksen mukaan kuivitetun alueen pinta-alaksi on merkitty $194 \text{ m}^2 + 53 \text{ m}^2 = 247 \text{ m}^2$, ja lantalaskelmassa on kuivitetun alueen pinta-alaksi ilmoitettu 108 m^2 ja syvyyksitoimena käytetty $0,6 \text{ m}$. Hakemuksessa ilmoitetaan myös kuivikelannalla pidettävien lehmien lukumääräksi 3 kpl, mikä ei ole suhteessa pohjapiirustuksessa ja lantalaskelmassa esitettyihin kuivikekarsinoiden pinta-aloihin (pohjapiirustuksen mukaan kuivitettua pinta-alaa olisi siis $82 \text{ m}^2/\text{eläin}$ ja lantalaskelman mukaan $53 \text{ m}^2/\text{eläin}$), kokonaiseläinmäärän perusteella odotettavissa olevaan poikivien ja vastapoikineiden eläinten määrään, eikä laskennalliseen syntyvän kuivalannan määrään vuodessa ($215,4 \text{ m}^3/\text{v}$, vastaisi $71,8 \text{ m}^3/\text{eläin}/\text{v}$). MMM-RMO C4 Kotieläinrakennusten ympäristöhuollon rakentamismääräysten ja ohjeiden mukaan lypsylehmän tuottaman kuivalannan määräksi voidaan arvioida n. $24 \text{ m}^3/\text{v}$. Hakemuksen perusteella jää epäselväksi, paljonko kuivalantaa arvioidaan muodostuvan suunnitellussa toiminnassa.

Kuivalantalan tilavuuden on ilmoitettu olevan yhteensä $245 \text{ m}^3 + 180 \text{ m}^3 = 425 \text{ m}^3$, eli sinälään lantalan tilavuus on riittävä, vaikka kuivalantaa muodostuisi pohjapiirustukseen merkityltä 247 m^2 :n kokonaisalalta $247 \text{ m}^3 \times 0,6 \text{ m} \times 2 = 296,4 \text{ m}^3/\text{v}$.

Rakennuslupavaiheessa tulee Pielaveden kunnan rakennuslupaviranomaisen pyytää lausunto Tervon kunnan ympäristöterveyspalveluista toteutettavan eläinsuojan rakennuspiirustuksista, että vastapoikineiden, sairaiden eläinten hoitotilat ovat riittävät ja eläinsuojelu toteutetaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja koska ympäristöluvan mukana olevasta asemakaavasta ja pohjapiirustuksesta puuttuu oleellisia mittoja, tietoja sekä kulkureitit.

Muilta osin ei terveydensuojeluviranomaisen näkökulmasta ole sanottavaa Ylä-Savon ympäristölautakunnalle vireillä olevasta eläinsuojan ympäristölupahakemuksesta."

7.3 Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 8 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

7.4 Vastine

Hakijalle annettiin mahdollisuus jättää vastine annettuun lausuntoon.

Hakija toteaa vastineissaan 11.3.2025 ja 12.3.2025 mm. seuraavaa:

"Kuivikepohjan paksuudeksi on tarkoitettu 0,6 m. Korjataan arvioitu käyttöveden tarve 35 kuutioon (aiemmin 20 kuutiota)."

"Pohjapiirustuksen pinta-aloja selvennetty alla olevassa kuvassa. Eli punaisella oleva alue on raappakäytävä, jolta lanta poistuu poikkikuiluun lietteenä. Näin ollen kuivitetun alueen pinta-ala on poikimakarsinassa 108 m² (vihreä alue), kuten lantalaskelmassa. Tämä alue on 60 cm syvä lantakäytävästä ja tyhjennetään 2 kertaa vuodessa. Näin ollen kuivalantaa syntyy lantalaskelman mukaisesti 129.6 m² vuodessa. Tähän en ole tämän parempaa laskentatapaa nähnyt esitettävän, ja tällä tyylillä on tähän saakka selvinnyt. Tämän pitäisi olla varmallalla puolella, jos esimerkiksi ajattelee, että jokainen lehmä on poikimatapahtumassa 3 päivää karsinassa, josta saadaan, että 277 lypsylehmällä keskimäärin siellä on n. 3 kpl kerrallaan. Tästä kertyisi $3 * 28.6 \text{ m}^3 = 85.8 \text{ m}^3/\text{vuosi}$, joka on alle tuon 129.6 m³.

Poikineet lehmät -karsina tulkitaan taas omana karsinana, jossa oletetaan olevan koko ajan kolme lehmää, eli tämä lasketaan suoraan $3 * \text{vuotuinen kuivikelannan määrä}$ 28.6 m³, oli karsina minkä kokoinen hyvänsä.

Eli asemapiirustuksen lantalaskelmat ovat minun mielestäni paikkansa pitävät, muuttaa niiden mukaiseksi ympäristölupa-annettavat taulukot ja liitteet. HUOM Tuon liitteessä olevan asemapiirustuksen laskelman mukaan."

8 YLÄ-SAVON YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN RATKAISU

Ylä-Savon ympäristölautakunta myöntää Maatila Jääskeläinen Petrille ja Tarjalle ympäristönsuojelulain 29 a §:n mukaisen ympäristöluvan eläinsuojan toimintaan Pielaveden kunnan Vaaraslahden kylässä tiloilla Kiviaho (595-431-4-2) ja Haka-aho (595-431-4-45).

Päätöksen saajan on noudatettava toiminnassaan hakemuksessa ja sen liitteissä esittämiään tietoja ja tässä päätöksessä annettuja määräyksiä.

9. MÄÄRÄYKSET

9.1 Eläinsuojassa voidaan pitää enintään 277 lypsylehmää. Nuorkarja tulee sijoittaa hakemuksen mukaisesti vuokranavettaan. Mikäli tilalla tulee tarve pitää muita kuin lypsylehmiä tai eläinmäärä muuttuu muutoin olennaisesti, tulee tästä olla yhteydessä luvan valvojaan mahdollisen ympäristöluvan muutostarpeen arvioimiseksi.

Perustelut: Hakemus on hyväksytty eläinsuojan enimmäispaikkaluvun mukaisesti (277 lypsylehmää). Mikäli tilalla on tarve pitää myös muita kuin lypsylehmiä tai eläinmäärä muuttuu olennaisesti, tulee tästä olla yhteydessä luvan valvojaan päätöksen mahdollisen muutostarpeen vuoksi. (YSL 52 §)

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 9 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

9.2 Lantavarastojen tulee riittää 12 kuukauden aikana kertyvän lantamäärän varastointiin. Luvan saajalla on oltava jatkuvasti hallinnassaan eläinten lannantuottoa vastaava määrä lannan varastointiin soveltuvaa varastotilavuutta.

Perustelut: Lannan varastointitilavuuksien tulee vastata 12 kuukauden laskennallista varastointitilavuutta. Varastotilavuudessa on otettava huomioon eläinsuojan pesuvedet ja avoimiin säiliöihin kertyvät sadevedet. Lietelantaa, sadevesiä, puristenesteitä ja maitohuoneen pesuvesiä ym. syntyy laskennallisesti 12 kuukauden aikana 9841 m³ ja kuivalantaa syntyy laskennallisesti 215,4 m³ 12 kuukauden aikana. Hakijan käytössä on uusien etälietesäiliöiden (4 kpl a´2500 m³, yhteensä 10 000m³) rakentamisen ja kuivalannalle vuokrattujen kahden lantalan (245 m³ + 180 m³ = 425 m³) jälkeen laskennallisesti riittävästi varastointitilavuutta 12 kk:n ajaksi luvan mukaiselle maksimieläinmäärälle. (YSL 7-8, 16–17, 52 §, VNA 1250/2014 5 §)

9.3 Eläinsuojien rakenteet tulee ylläpitää vesitiiviinä siten, etteivät lanta ja muut siellä muodostuvat nesteet pääse valumaan pohjaveteen ja muualle ympäristöön. Rakenteet on pidettävä kunnossa ja tarkastettava vuosittain. Rakenteiden ja laitteiden on oltava sellaisia, ettei lannan siirtojen ja kuljetuksen aikana pääse tapahtumaan vuotoja. Mahdolliset vuodot on siistittävä.

Perustelut: Tiiviit rakenteet ja lannan kuljetus asianmukaisin laittein estävät lannan ja muiden jätevesien pääsyn maaperään ja pohjaveteen sekä ympäristön likaantumisen. Vuosittaisilla tarkastuksilla varmistetaan rakenteiden kunto ja mahdolliset vauriot havaitaan ja korjataan mahdollisimman nopeasti. (YSL 7-8, 16–17, 52 §, NaapL 17–18 §, JäteL 13 §, VNA 1250/2014 5, 7 §)

9.4 Lanta on hyödynnettävä suunnitelmallisesti. Lannan levitykseen tulee olla riittävästi peltopinta-alaa, joka lasketaan eläinsuojan todellisen eläinmäärän perusteella. Hakemuksen mukaisella maksimieläinmäärällä 277 lypsylehmää peltoa tulee olla 213,08 ha. Tai lannan hyödyntämiseen muulla tavoin on oltava asianmukaiset kirjalliset sopimukset.

Talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille on jätettävä maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30–100 m levyinen suojavyöhyke käsittelemättä kotieläinten lannalla.

Perustelut: Lannan levitykseen soveltuva peltopinta-ala lasketaan Valtioneuvoston asetuksen 138/2019 liitteen 2 mukaisesti. Ympäristöluvan käsittelyssä on käytetty samoja kertoimia kuin ilmoitushakemuksen käsittelyssä käytettäisiin. Hakijalla on käytettävissä riittävästi peltohehtaareja lannan levitykseen.

Valtioneuvoston antaman asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) mukaan talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille jätetään maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30–100 metrin levyinen suojavyöhyke käsittelemättä kotieläinten lannalla. (YSL 6-8, 14–17, 52, 58 §, NaapL 17–18 §, JäteL 13 §, VNA 1250/2014 10 §)

9.5 Kemikaalien, rehujen ja jätteiden (lanta ja pilaantunut rehu mukaan lukien) varastoinnista ja käsittelystä ei saa aiheutua terveyshaittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, kohtuutonta hajuhaittaa tai maaperän, pohja- tai pintavesien pilaantumisvaaraa eikä muutakaan

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 10 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

haittaa ympäristölle. Kemikaalit ja vaaralliset jätteet on varastoitava tiivispohjaisessa varastossa, josta mahdolliset vuodot voidaan kerätä talteen.

Kuolleet eläimet on varastoitava ennen poiskuljetusta tiivispohjaisella alustalla siten, että varastoinnista ei aiheudu valumia ympäristöön eikä karpäs- tai hajuhaittaa. Jos kuolleita eläimiä varastoidaan vähintään kolme vuorokautta, tulee varastointiin käytetyn tilan olla jäähdytetty tai sen lämpötilan on muutoin oltava riittävän matala, jotta raadot säilyvät pilaantumattomina.

Toiminnassa syntyvät sosiaalityöjärjestöjen WC-vedet tulee johtaa jätevesienkäsittelyjärjestelmään ja tyhjennykset tulee tehdä Ylä-Savon jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Perustelut: Määräyksellä estetään maaperän ja pinta- ja pohjavesien pilaantumista. Kemikaalien, kuten torjunta- ja pesuaineiden varastoinnissa ja käytössä tulee ottaa huomioon kunkin valmisteiden käyttöturvallisuusohjeissa annetut määräykset. Eläinjätteen varastoinnista ei saa aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa eikä terveyshaittaa. (YSL 16–17, 52 §, JäteL 12-13, 72 §, NaapL 17 §, VNA 1250/2014 7 §, VNA 138/2019 7 - 8 §, Ylä-Savon jätehuoltomääräykset)

9.6 Toimintaa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Hyötykäyttöön kelpaavat jätteet on lajiteltava ja toimitettava niille tarkoitettuihin keräyspaikkoihin. Hyötykäyttöön kelpaamaton jäte on toimitettava jätekeskukselle, jolla on ympäristölupa jätteen käsittelyyn. Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa keskenään tai niihin ei saa sekoittaa muuta jätettä tai ainetta siten, että siitä voi aiheutua haittaa terveydelle, ympäristölle tai öljyjätehuollon järjestämiselle. Vaaralliset jätteet on toimitettava vähintään kerran vuodessa vaarallisen jätteen käsittelyyn. Jätteen käsittelyssä on noudatettava voimassa olevia Ylä-Savon jätehuoltomääräyksiä.

Perustelut: Jätteen synnyn ehkäiseminen on jätelain keskeinen tavoite, minkä takia jätteet on hyödynnettävä mahdollisuuksien mukaan. Jätteen haltijaa koskevat jätelain 8 §:n mukaiset yleiset velvollisuudet noudattaa lain etusijajärjestyksestä, jätelain 12 §:n mukaiset selvilläolovelvollisuudet sekä jätelain 13 §:n mukaiset jätehuollon huolehtimisvelvollisuudet. Valtioneuvoston jätteistä antaman asetuksen mukaan jätteet on koottava, pakattava ja merkittävä siten, että niille voidaan järjestää asianmukainen jätehuolto. Lämpövoimalassa poltettavaksi soveltuvat jätteet (käsittelemätön ja puhdas puujäte sekä sytykkeenä pieninä määrinä esim. paperi ja pahvi) voidaan polttaa. Muiden jätteen polttaminen on kielletty. Poltettava puu ei saa sisältää halogenoituja orgaanisia yhdisteitä tai raskasmetalleja. Näitä yhdisteitä saattaa olla puunsuoja- tai pintakäsittelyssä puussa. (YSL 52, 58 §, JäteL 6, 8, 12–13, 15–17, 72 §, Ylä-Savon jätehuoltomääräykset)

9.7 Lannan käsittely- ja levitysjärjestelmä sekä levityspellon sijaintia valittaessa tulee ottaa huomioon ympäristön viihtyisyytekijät ja naapureille aiheutuva hajuhaitta. Lanta on mullattava viipymättä sellaisilla eläinsuojan lähipeletojen lohkoilla, jotka rajoittuvat lähinaapureiden pihapiiriin.

9.8 Uuden eläinsuojan poistoilma on johdettava eläinsuojarakennuksen katolle sijoitettujen poistoilmahormien tai avoharjan kautta riittävän korkealle siten, että hajukaasut laimenevat tehokkaasti. Hajujen muodostuminen ja päästöt ilmaan on pidettävä mahdollisimman vähäisenä huolehtimalla eläinsuojan sisätilojen siisteydestä ja sisäilman viileydestä.

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 11 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

9.9 Toiminta eläinsuojassa ja sen ympäristössä tulee tapahtua siten, että toiminnasta ei aiheudu kohtuutonta liikenne-, jäte-, haju- tai meluhaittaa naapureille ja ympäristölle.

Kaikkien lintujen pesinnän häirintä on kielletty. Tämä tulee ottaa huomioon äänitykkien ja muiden koväänisten pelotteiden kuten paukkupatruunoiden käytössä lintujen pesimäaikana. Äänitykkiä käytettäessä tulee selvittää luonnonsuojelulain mukaisen poikkeusluvan tarve Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ja meluilmoituksen tarve luvanvalvojalta.

Kuljetettaessa eläimiä tilojen välillä on varmistettava, että eläimet ovat kuljetuskuntoisia. Kuljetukset tulee toteuttaa eläinkuljetuksia koskevan lainsäädännön mukaisesti välttämällä ylimääräistä liikennettä, josta voisi aiheutua haittaa eläimille tai alueen asukkaille. Eläinten kuljetuksissa tulee huomioida myös mahdollinen tilojen välinen tautiriski ja toteuttaa kuljetus riittävän hygieenisesti välttämällä esimerkiksi ajoneuvojen renkaiden likaantumista.

Perustelut 9.7 – 9.9: Eläinsuojan toiminnassa hajua aiheutuu eläinsuojan ilmanvaihdesta sekä lannan käsittelystä. Eläinsuojasta aiheutuvia hajuhaittoja voidaan vähentää tehokkaasti ohjaamalla eläinsuojan poistoilma rakennuksen katolla olevien poistoilmahormien kautta. Yleisen siisteyden ylläpidolla voidaan ehkäistä haju- ja viihtyvyshaittoja sekä ympäristön pilaantumisen vaaraa. Lannan käsittelyn ajankohtaa valitessa on mahdollista ottaa huomioon muun muassa tuulensuunta, jolla naapureille aiheutuvaa haittaa voidaan vähentää. Ammoniakkin haihtumisen ja hajuhaittojen vähentämiseksi nitraattiasetuksen mukainen suositus on, että lanta muokataan peltoon neljän tunnin sisällä lannan levityksestä. Toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa eikä esimerkiksi hajusta, kaasusta, melusta ja pölystä syntyvää haittaa. Lintujen pesinnän ajoittumisessa on laji- ja aluekohtaisia eroja, mutta yleisesti lintujen pesintäajaksi voi arvioida huhti-heinäkuun (1.4.–31.7.). Kova ääni kantaa kauas ja voi vaikuttaa haitallisesti alueella pesivien lintujen pesintöihin ja aiheuttaa luonnonsuojelulain kieltämää pesimäaikaista häirintää. Määräyksellä eläinkuljetuksiin liittyen on varmistettu, etteivät tilan toimintaan olennaisena osana liittyvät eläinkuljetukset aiheuta haittaa kuljetettaville eläimille tai alueen asukkaille. (YSL 49, 52 §; LsL 83 §, NaapL 3, 17 §).

9.10 Eläinten laiduntaminen on järjestettävä siten, ettei laidunnuksesta aiheudu pinta- tai pohjavesien pilaantumisen vaaraa. Laidunnus ei myöskään saa vaarantaa laidunalueen maaperän tai kasvillisuuden kestävyttä. Tilan suuren eläinmäärän vuoksi on varmistettava, ettei eläinten kulkureitit vahingoita maaperän viljelyolosuhteita eikä kulkureiteille muodostu esimerkiksi lammikoitumista. Mikäli laidunalueelle on tarve sijoittaa ruokinta- tai juottopaikka, tulee sen sijoittamisessa noudattaa valtioneuvoston asetuksessa 1250/2014 eli ns. nitraattiasetuksessa esitettyjä suojaetäisyyksiä sekä muita rajoituksia. Ruokinta- tai juottopisteen paikkaa on vaihdeltava määräajoin merkittävän pistemäisen kuormituksen estämiseksi.

Perustelut: Laiduntamista koskeva määräys on annettu maaperän, pinta- ja pohjavesien pilaantumisen estämiseksi. Laiduntaminen tulee toteuttaa niin, että se on maaperän ja kasvillisuuden kannalta kestävä eikä laidunnuksesta saa aiheutua vesien pilaantumisen vaaraa. (YSL 7, 16-17, 52 §; VNa 1250/2014 4, 7 §).

9.11 Hakijan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittämisestä ja varauduttava tilan oloihin soveltuvan tällaisen tekniikan käyttöönottoon.

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 12 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

Perustelut: Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä aiheuttamiensa haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista ja sen takia seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä. (YSL 6-8, 52 §, YSA 15 §)

9.12 Toiminnanharjoittajan tulee varautua riittävästi häiriötilanteisiin (esim. sähkökatkot, vedenjakelunhäiriöt ja biokaasulaitoksen toimintahäiriöt), jotka voivat aiheuttaa päästöjä ympäristöön. Häiriö- tai poikkeustilanteissa, joissa voi aiheutua merkittävää ympäristöhaittaa tai päästöjä maaperään, veteen tai ilmaan, on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin vahinkojen estämiseksi. Häiriötilanteista on ilmoitettava viipymättä luvan valvojalle. Öljy- ja kemikaalivahingoista tulee aina ilmoittaa välittömästi myös pelastusviranomaiselle.

Perustelut: Toiminnassa on ennalta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi. Ilmoitusvelvollisuus häiriö- ja poikkeustilanteista on tarpeen viranomaisten tiedonsaannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisten viranomaisohjeiden antamiseksi. Välittömiin torjuntatoimiin ryhtymisestä on annettu määräys, jotta poikkeustilanteesta aiheutuvat haitat jäisivät mahdollisimman pieniksi. (YSA 15a §; YSL 14-15, 123, 134 §).

9.13 Eläinsuojan rakenteiden tarkkailusta, huolloista ja korjauksista on pidettävä kirjaa, johon merkitään tarkastuksen ajankohdat, tehdyt havainnot ja tehdyt huoltotoimet.

Toiminnanharjoittajan on ylläpidettävä vuosittain seurantatietoja eläinsuojan toiminnasta:

- 1) eläinten määrä;
- 2) toiminnassa vuosittain muodostuva lannan kuutiometrimäärä eläinlajeittain ja lantatyypeittäin;
- 3) lannan toimituspaikat tai vastaanottajat ja lannan toimittamisen ajankohdat eläinlajeittain ja lantatyypeittäin;
- 4) uudet tai muuttuneet lannan levitykseen käytettävät peltoalat ja sopimukset
- 5) uudet tai muuttuneet sopimukset lannanvarastointitiloista
- 6) tiedot eläinten kuljetuksista tilojen välillä, mikä voidaan toteuttaa osana eläimiä koskevaa muuta tiedonhallintajärjestelmää
- 7) ympäristöluvanvaraiseen laitokseen vuosittain toimitettavien ja haudattujen kuolleiden eläinten määrä kappaleina tai tonneina ja toimitusten ajankohdat.
- 8) toiminnassa vuosittain syntyvät jätteet: jätelaji, jätteiden määrä ja toimituspaikat sekä käsittelymenetelmän kuvaus.

Seurantatiedot on säilytettävä viiden vuoden ajan ja pyydettyessä esitettävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tilalla tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut: Määräykset tuotantoon liittyvien rakennusten ja rakenteiden tarkkailusta annetaan ympäristön pilaantumisen estämiseksi. Määräykset toiminnan seurannasta ja muutosten ilmoittamisesta ovat tarpeen toiminnan valvomiseksi. Raportointi tulee tehdä ensisijaisesti sähköisen järjestelmän kautta. Jätekirjanpidosta tulee löytyä jätelajikkeen nimi ja jättekoodi, jätteiden määrä (tonneina tai kiloina), jätteen vastaanottajan nimi, y-tunnus ja osoite ja käsittelymenetelmän R/D-koodi ja kuvaus kuten jätteen toimitus jäteasemalle. (YSL 8, 62, 94, 170 §, JäteL 12, 118–122 §, VNA 138/2019 9 §)

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 13 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

9.14 Toiminnan pysyvästä tai pitkäaikaisesta lopettamisesta tai toiminnan oleellisesta muuttumisesta on hyvissä ajoin ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tilalla tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava suunnitelmiseen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle etukäteen kirjallisesti. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi eläinmäärän muutokset, jaloittelualueen perustaminen tai lannan käsittelyn muutokset.

Perustelut: Määräys on tarpeen tiedonkulun varmistamiseksi ja valvonnan mahdollistamiseksi. Valtioneuvoston asetuksessa on määrätty jaloittelualueiden perustamisesta. Suunnitelmien toimittamisella etukäteen voidaan varmistaa, että asetuksen vaatimukset täyttyvät. Muutokset lannankäsittelyssä voivat vaikuttaa lannan varastointilavuuksien tarpeeseen tai tarvittavaan lannanlevitysalaan. Eläinmäärän muutos voi laukaista ympäristöluvan muutoksen tarpeen. (VNA 138/2019 9 §)

10. RATKAISUN PERUSTELUT

Hakemus koskee ympäristönsuojelulain 29 a §:n mukaista eläinsuojan ympäristölupaa.

Kun toimintaa harjoitetaan hakemuksessa ja sen liitteissä sekä tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja noudatetaan päätöksen määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Ylä-Savon ympäristölautakunta katsoo, että toiminnasta ei aiheudu toiminnan laatu, lupamääräykset ja sijoituspaikka huomioon ottaen terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Toiminta täyttää jätelain vaatimukset.

Määräyksiä annettaessa on ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti otettu huomioon toiminnan luonne, toiminnan vaikutusalueen ominaisuudet, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimenpiteet. Päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevat määräykset perustuvat parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan

Tilalle rakennetaan eläinsuoja 277 lypsylehmälle ja tuorerehusiilot säilörehun varastointiin. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2026. Nuorkarjan kasvatusta tulee tapahtumaan vuokratiloissa yli 7 kilometrin etäisyydellä. Lanta kuljetetaan etälietesäiliöihin/kuivalantoloihin sekä osa biokaasulaitokselle Kiuruvedelle. Biokaasulaitokselta palautuva rejektiliete kuljetetaan suoraan etälietesäiliöihin.

Rakennettava eläinsuoja sijoittuu maatalousvaltaiselle haja-asutusalueelle. Toiminnan sijoittamiselle suunnitellulle kiinteistölle ei ole kaavallisia esteitä Suunniteltu eläinsuoja sijaitsee Pielaveden kunnan Pohjoisosan rantayleiskaavan alueella (Pielaveden kunnanvaltuusto 17.4.2023). Kaavassa alueella on merkinnät ME (Kotieläintalouden suuryksikön alue), MT (Maatalousvaltainen alue) ja M (Maa- ja metsätalousvaltainen alue). Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 on noin 970 metrin päässä merkintä SL 25.548 Hirvijärven lehto (Natura-alue, lehtojen suojeluohjelma). Eläinsuoja ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella tai sen

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 14 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

läheisyydessä. Eläinsuojan alueella ei ole arvokkaita luonto- tai maisemakohteita. Lähellä ei ole luonnonsuojelualueita tai Natura-kohteita.

Ympäristölupamenettelyssä voidaan tarvittaessa käyttää ohjeellisena valtioneuvoston asetuksessa ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019) säädettyjä eläinsuojien ja lannan varastointitilojen vähimmäisetäisyyksiä. Haittoja ehkäistään kuitenkin lupamääräyksillä. Kyseisen kokoisen eläinsuojan tulisi sijaita asetuksen mukaan vähintään 150 metrin etäisyydellä asuinrakennuksista, mikä hakemuksen mukaisessa toiminnassa ei täyty lähimmän asuinkiinteistön, toisen hakijan vanhempien omistuksessa oleva rakennus, osalta. Uusi eläinsuoja sijaitsee noin 50 metrin päässä. Kiinteistö kuitenkin liittyy läheisesti hakijan tilaan. Muut lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat yli 200 metrin etäisyydellä.

Merkittävin eläinsuojasta ympäristöön kohdistuva haitta on haju. Uuden eläinsuojan poistoilman osalta on annettu määräys hajuhaittojen ehkäisemiseksi.

Eläinsuoja sijaitsee noin 830 metrin etäisyydellä Hirvijärvestä (14.744.1.001), joka sijaitsee Kymijoen vesistön Hirvijoen valuma-alueella (14.744). Hirvijärven ekologinen tila tyydyttävä. Toiminta ei vaaranna Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2022–2027 eikä Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 asetettuja tavoitteita. Päätöksessä on huomioitu vesienhoitosuunnitelma ja toiminnan vaikutukset vesienhoidon kannalta. Huolehtimalla laidunalueiden rajaamisesta, lannan huolellisesta käsittelystä, rakenteiden vesitiiviyydestä ja asianmukaisesta kunnosta voidaan estää haitallisten huuhtoutumien pääsy ympäristöön ja ojien kautta vesistöihin. Noudattamalla ns. eläinsuoja-asetusta (138/2019) ja nitraattiasetusta (1250/2014) sekä tässä päätöksessä annettuja lannanlevitykseen sekä laidunalueisiin liittyviä määräyksiä, voidaan välttää merkittävät haitat vesistöille ja muulle ympäristölle.

Edellytykset ympäristölupahakemuksen hyväksymiselle ovat olemassa.

11. VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN JA LAUSUNTOIHIN

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto on huomioitu soveltuvin osin asian käsittelyssä.

12. YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Päätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on haettava ympäristölupa tai tehtävä ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus. (YSL 29, 87, 115 a §)

13. ASETUSTEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tätä ympäristölupapäätöstä ankarampia säännöksiä tai lupapäätöksestä poikkeavia säännöksiä päätöksen voimassaolosta, on asetusta noudatettava. (YSL 70 §)

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 15 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

14. PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen (7.4.2025).

Tämä päätös on lainvoimainen 15.5.2025, jos päätökseen ei haeta muutosta.

15. SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014, muutos 1166/2018)

Ympäristönsuojeluasetus (YSA 713/2014, muutos 50/2019)

Jätelaki (JäteL 646/2011, muutos 714/2021)

Laki eräistä naapuruussuhteista (NaapL 26/1920)

Valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019)

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (VNa 1250/2014)

Luonnonsuojelulaki (9/2023)

Lisäksi on otettu huomioon:

Pielaveden kunnan ympäristönsuojelumääräykset 2012,

Ylä-Savon jätehuoltomääräykset 1.7.2023,

Maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräykset ja -ohjeet:

MMM asetus tuettavaa rakentamista koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista

(606/2023), jota täydentää ohjeistus Kotieläinrakennusten ympäristönhuolto (MMM-RMO C4, 7.1.2001)

Ratkaisu on tehty vireilletulo ajankohtana voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti.

16. KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Koska hakemus on tullut vireille 13.1.2025, ympäristölupapäätöksen saajalta peritään eläinsuojan ympäristölupahakemuksen käsittelystä 3150 euroa Ylä-Savon ympäristölautakunnan 12.12.2024 § 115 asiakasmaksujen 2025 mukaisesti.

17. PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Ylä-Savon ympäristölautakunta tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lisälmen kaupungin verkkosivuilla: www.iisalmi.fi.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Pielaveden kunnan verkkosivuilla sekä Pielavesi-Keitele-lehdessä.

17.1 Päätös

Ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaan ympäristölupapäätös on toimitettava hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös toimitetaan seuraaville:

- Maatila Jääskeläinen Petri ja Tarja

- Pohjois-Savon ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Ylä-Savon ympäristölautakunta
PL 10, Riistakatu 5 B,
74101 IISALMI

Liite 1 16 / 16
YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

- Pohjois-Savon ELY –keskus, Maaseutuelinkeinot-vastuualue
- Pielaveden kunnanhallitus
- Pielaveden kunnan rakennusvalvontaviranomainen
- Pielaveden kunnan terveydensuojeluviranomainen
- Pohjois-Savon pelastuslaitos
- Ympäristönsuojelun tehtäväalue/Pielaveden toimipiste

17.2. Tieto päätöksestä

Ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaan päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat sitä erikseen pyytäneet sekä niille, joille ympäristönsuojelulain 44 §:n 2 momentin mukaan annettu ilmoituksesta erikseen tieto. Tieto päätöksestä toimitetaan seuraaville:

- Ne, joille on annettu tieto hakemuksesta

18. PÄÄTÖKSEN ANTOPÄIVÄ, JULKAISUPÄIVÄ JA PÄÄTÖKSEN TIEDOKSISAANTIPÄIVÄ

Päätöksen antopäivä on 7.4.2025

Kuulutuksen julkaisupäivä on 7.4.2025

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta eli 14.4.2025.

19. MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 14.5.2025.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle osoitteeseen PL 204, 65101 VAASA. Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristölupapäätös annetaan Iisalmen kaupungin ja Pielaveden kunnan ilmoitustauluille asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (julkipano), jolloin sen katsotaan tulleen asi-anosaisten tietoon.

MUUTOKSENHAKU VIRANOMAISEN PÄÄTÖKSESTÄ

1. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta

- 1 A. Päätöksestä ei saa tehdä kunnallisvalitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.
- 1 B. Hallintopäätöksestä ei saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 § 2 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla.
- 1 C. Päätöksestä ei saa tehdä hankintalain mukaista hankinto-oikaisua, koska uudella päätöksellä ei ole muutettu tarjouksen tehneiden oikeudellista asemaa.
- 1 D. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta muulla perusteella.

2. Oikaisuvaatimus

Päätökseen tyytymätön saa hakea päätökseen oikaisua, kuntalaki 134,1 §.

Oikaisuvaatimuksessa on oltava

- vaatimus perusteineen
- vaatimuksentekijän yhteystiedot sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätökset voi lähettää
- tekijän allekirjoitus. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus toimitetaan oikaisuvaatimusajassa aukioloaikana 9 -15.30

Iisalmen kaupunki / kirjaamo

PL 10 / Pohjolankatu 14, 74101 IISALMI

kirjaamo@iisalmi.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsen ja kuntalainen 137 § 2 momentissa tarkoitettu kunta on saanut päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkipäivä, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

3. Kunnallisvalitus

Iisalmen kaupunki

p. 017 272 31

kirjaamo@iisalmi.fi,

etunimi.sukunimi@iisalmi.fi

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kuntalaki 135,2 §.

Valituksen saa tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Jos päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valitus toimitetaan valitusajassa aukioloaikana 8-16.15

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, PL 1744, 70101 Kuopio

p. 029 56 42500, fax 029 56 4250,

ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa [https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki toiseen palveluun](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki%20toiseen%20palveluun).

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsen ja kuntalain 137 § 2 momentissa tarkoitettu kunta on saanut päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksessa on oltava

- päätös, josta valitetaan sekä selvitys päivästä, josta valitusaika on alkanut
- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos päätös ei kohdistu valittajaan.
- valittajan tai muun laatijan allekirjoitus. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituksen, siinä on mainittava laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain mukaan (www.finlex.fi/tuomioistuinmaksulaki).

4. Hallintovalitus

Valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta, laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6,1 §.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Hallintovalituksen saa tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa valittaa myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta vain oikaisuvaatimuksen tekijä. Jos hallintopäätöstä on oikaisuvaatimusmenettelyssä muutettu tai se on kumottu, oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä saa valittaa kaikki asianosaiset.

Valitus toimitetaan valitusajassa aukioloaikana 8-16.15

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, PL 1744, 70101 Kuopio

p. 029 56 42500, fax 029 56 42501

ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa [https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki toiseen palveluun](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki%20toiseen%20palveluun).

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinpaikka ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan tai muun laatijan allekirjoitus. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituksen, siinä on mainittava laatijan ammatti, asuinpaikka ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

Iisalmen kaupunki

p. 017 272 31

kirjaamo@iisalmi.fi,

etunimi.sukunimi@iisalmi.fi

Valitukseen on liitettävä

- päätös, josta valitetaan
- selvitys päätöksen tiedoksisaantipäivästä tai päivästä, josta valitusaika on alkanut
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jos niitä ei ole aikaisemmin toimitettu

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain mukaan (www.finlex.fi/tuomioistuinmaksulaki).

5. Muutoksenhaku kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa

Hankintalain mukainen hankinto-oikaisu ja kuntalain mukainen oikaisuvaatimus

Päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 133 § mukaisen hankinto-oikaisun tai kuntalain 134 § mukaisen oikaisuvaatimuksen. Tämä voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja ja osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa eli asianosainen. Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Hankintalailla tarkoitetaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista.

Hankinto-oikaisu ja oikaisuvaatimus toimitetaan oikaisuvaatimusajassa

aukioloaikana 9 - 15.30

Iisalmen kaupunki / kirjaamo

PL 10 / Pohjolankatu 14, 74101 IISALMI

kirjaamo@iisalmi.fi

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa päätöksen tai muun ratkaisun tiedoksiannosta. Oikaisu on oltava perillä oikaisuajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosainen on saanut hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi

1. sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätös on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä muusta seikasta, jonka perusteella viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.
2. lähetettäessä postitse seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto on tapahtunut saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Kunnan jäsen ja kuntalain 137 § 2 momentissa tarkoitettu kunta on saanut päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun 25 - tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa oikaisuvaatimusviranomaiselle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Iisalmen kaupunki
p. 017 272 31
kirjaamo@iisalmi.fi,
etunimi.sukunimi@iisalmi.fi

Hankintaoikaisussa ja oikaisuvaatimuksessa on oltava

- vaatimus perusteluineen
- hakijan nimi ja kotikunta. Jos joku käyttää hakijan puhevaltaa tai hakemuksen laatija on joku muu, on hakemuksessa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää.
- hakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.
- päätös, johon oikaisua haetaan kopiona tai alkuperäisenä
- asiakirjat, joihin vedotaan
- valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Hakemuksen voi tuoda kirjaamoon tai lähettää postitse tai sähköpostilla.

Hankinta-asiakirjojen julkiseksi tuleminen

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi siltä osin kuin ne eivät ole salassa pidettäviä, kun hankintasopimus on allekirjoitettu.

Asianosaisella on oikeus ennen hankintasopimuksen allekirjoitusta saada tieto toisen tarjoajan tarjouksen sisällöstä lukuun ottamatta liike- ja ammattisalaisuuksia. Asianosaiset saavat kuitenkin tiedot liikesalaisuutena pidetyistä hinnoista.

6. Muutoksenhaku kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa

Hankintalain mukaiset hankintaoikaisu ja valitus markkinaoikeudelle.

Päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 133 § mukaisen hankintaoikaisun tai hankintalain 145 § mukaisen valituksen markkinaoikeudelle.

Hankintalailla tarkoitetaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista.

I Hankintaoikaisu

Hankintaoikaisua voi vaatia kirjallisesti hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa eli asianosainen.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan oikaisuvaatimusajassa aukioloaikana 9 - 15.30

Iisalmen kaupunki / kirjaamo

PL 10 / Pohjolankatu 14, 74101 IISALMI

kirjaamo@iisalmi.fi

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tai ratkaisun tiedoksisaannista. Hankintaoikaisu on oltava perillä oikaisuajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosainen on saanut hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi

1. sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätös on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä muusta seikasta, jonka perusteella viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.
2. lähetettäessä postitse seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytettä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto on tapahtunut saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Hankintaoikaisuvaatimuksessa on oltava

- vaatimukset perusteineen
- asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne ole hankintayksikön hallussa
- hakijan nimi ja kotikunta
- jos joku käyttää hakijan puhevaltaa tai hakemuksen laatija on joku muu, on hakemuksessa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

II Valitus markkinaoikeuteen

Valitusoikeus

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi valittaa markkinaoikeuteen päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tekemästä ratkaisusta, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Hankintalain 146 § mukaan markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin tai
- 3) sitä, että kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos

- 1) asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai
- 2) siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä, jollei toisin säädetä.

Valitus on **tehtävä 30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on **tehtävä kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Asianosainen on saanut hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi

1. sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätös on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä muusta seikasta, jonka perusteella viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.
2. lähetettäessä postitse seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto on tapahtunut saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on oltava

- päätös, johon haetaan muutosta alkuperäisenä ja jäljennöksenä sekä selvitys tiedoksisaantipäivästä tai muu selvitys valitusajan alkamispäivästä
- vaatimukset ja niiden perusteet
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa
- puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymisen osalta selvitys, minkä vuoksi käsittelylupa tulee myöntää.
- hakijan nimi ja kotikunta
- jos joku käyttää hakijan puhevaltaa tai hakemuksen laatija on joku muu, on hakemuksessa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.
- valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Valitusviranomainen

Valitus markkinaoikeuteen toimitetaan sen aukioloaikana 8.00-16.15

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

p. 029 56 43300, fax 029 56 43314, markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Valittajan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle valittamisesta markkinaoikeuteen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Hankinta-asiakirjojen julkiseksi tuleminen

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi siltä osin kuin ne eivät ole salassa pidettäviä, kun hankintasopimus on allekirjoitettu.

Asianosaisella on oikeus ennen hankintasopimuksen allekirjoitusta saada tieto toisen tarjoajan tarjouksen sisällöstä lukuun ottamatta liike- ja ammattisalaisuuksia. Asianosaiset saavat tiedot liikesalaisuutena pidetyistä hinnoista.

Odotusaika hankintasopimuksen tekemiselle EU-kynnysarvon ylittävässä hankinnassa

Hankintayksikkö voi tehdä hankintasopimuksen EU-kynnysarvon ylittävässä hankinnassa aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedoksi hankintayksikön päätöksen ja valitusosoituksen markkinaoikeudelle.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu tuomioistuimessa tuomioistuinmaksulain mukaan.

7. Muutoksenhaku yksityisoikeudellisissa riita- tai rikosasioissa

Päätös sisältää yksityisoikeudellisia ratkaisuja, jotka on säädetty ratkaistavaksi myös muulla kuin hallinto- tai kunnallisvalituksella.

Päätöksiin haetaan muutosta kirjallisella haastehakemuksella

Pohjois-Savon kärjäoikeus, Oikeus- ja Poliisitalo

Suokatu 44, 70110 Kuopio / PL 44, 70101 Kuopio

p. 029 56 48503, 029 56 48500 vaihde, fax 029 56 48505

pohjois-savo.ko@oikeus.fi

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu tuomioistuimessa tuomioistuinmaksulain mukaan.

12. Hallintovalitus maa-ainesluvista

Valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta, laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6,1 §.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitusoikeus on

- 1) asianosaisella
- 2) kunnan jäsenellä
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella

Valitus toimitetaan valitusajassa aukioloaikana 8 - 16.15

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, PL 1744, 70101 Kuopio

p. 029 56 42502, fax 029 56 42501

ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa [https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki toiseen palveluun](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki%20toiseen%20palveluun).

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valituksen voi lähettää postitse, faksina, sähköpostilla tai sähköisen asiointipalvelun kautta.

Tiedoksianto tapahtuu seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta. Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon

Iisalmen kaupunki
p. 017 272 31
kirjaamo@iisalmi.fi,
etunimi.sukunimi@iisalmi.fi

asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan
- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan tai muun laatijan allekirjoitus. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituksen, siinä on mainittava laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, josta valitetaan
- selvitys päätöksen tiedoksisaantipäivästä tai päivästä, josta valitusaika on alkanut
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jos niitä ei ole aikaisemmin toimitettu
- asiamiehen valtakirja ellei päämies ole antanut valtuutusta suullisesti tuomioistuimessa, asiamies ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa tai valtuutettu ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai lupalakimies

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain mukaan. Jos hallinto-oikeus muuttaa päätöksen valittajan eduksi, ei oikeudenkäyntimaksua peritä (www.finlex.fi/tuomioistuinmaksulaki).

13. Hallintovalitus Vaasan hallinto-oikeuteen

Valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta, laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6,1 §. Asian käsittelymaksusta valitetaan samassa yhteydessä kuin pääasiasta.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Hallintovalituksen saa tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa valittaa myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitus toimitetaan valitusajassa aukioloaikana 8 - 16.15

Vaasan hallinto-oikeus

PL 204, Korsholmanpuistikko 43, 4. krs, 65101 VAASA

p. 029 56 42611, fax 029 56 47260

vaasa.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa

osoitteessa [https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki toiseen palveluun](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki%20toiseen%20palveluun).

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Ympäristö- ja maa-aineslupa-asioissa tiedoksisaanti on tapahtunut seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinpaikka ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan tai muun laatijan allekirjoitus. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituksen, siinä on mainittava laatijan ammatti, asuinpaikka ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.
- valittajan laillisen edustajan tai asiamiehen yhteystiedot. Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, josta valitetaan valitusosoituksineen
- selvitys päätöksen tiedoksisaantipäivästä tai päivästä, josta valitusaika on alkanut
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jos niitä ei ole aikaisemmin toimitettu

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain mukaan (www.finlex.fi/tuomioistuinmaksulaki).